

Choroby przewodu pokarmowego

The background features a complex arrangement of overlapping geometric shapes in shades of green and yellow. These shapes include triangles, diamonds, and polygons, some of which are outlined in a thin green line. The overall composition is abstract and modern, set against a solid black background.

dr n. med. Jolanta Meller

Odrębności fizjologiczne przewodu pokarmowego u dzieci

Niedojrzałość

- ◆ czynnościowa (zwieracze, ssanie, pojemność żołądka)
- ◆ enzymatyczna

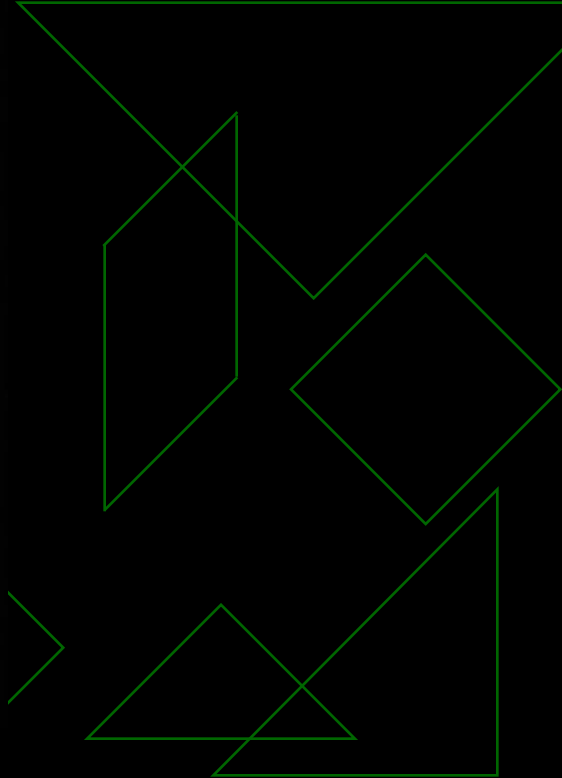
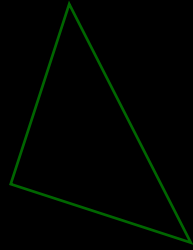

Wrodzone wady przewodu pokarmowego

- ◆ Rozszczep wargi i podniebienia
- ◆ Wrodzone zarośnięcie przełyku
- ◆ Przepuklina przeponowa
- ◆ Kurcz wpustu żołądka
- ◆ Zwiotczenie wpustu żołądka
- ◆ Zarośnięcie dwunastnicy
- ◆ Choroba Hirschsprunga
- ◆ Wrodzony przerost mięśni odźwiernika
- ◆ Wady odbytu i odbytnicy

Przepuklina przeponowa

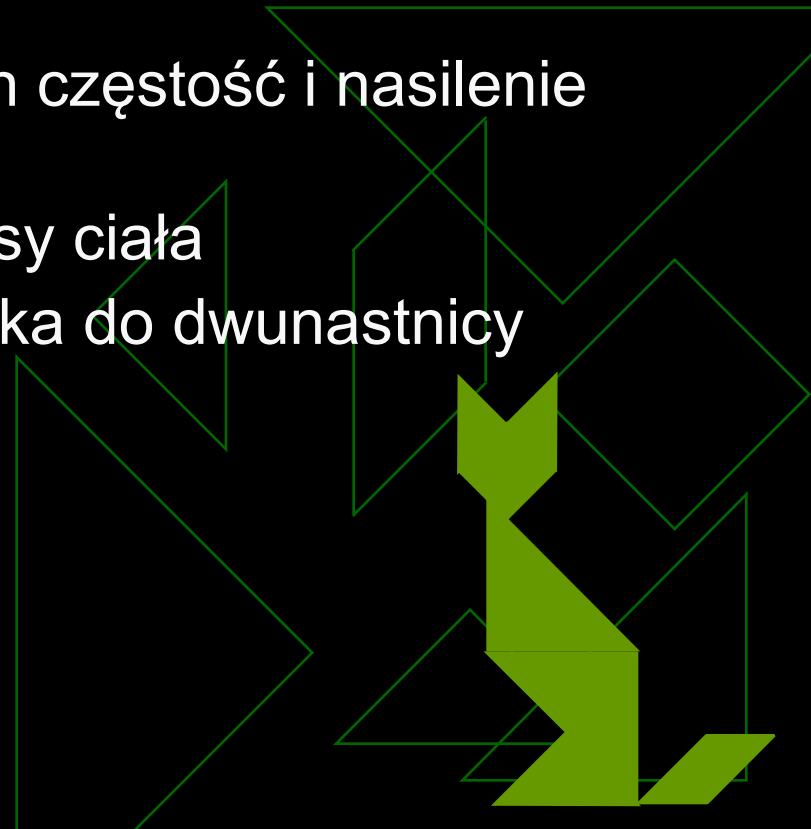

Zwiotczenie wpustu żołądka (*chalasia cardiae*)

- ◆ brak napięcia zwieracza przełyku, co powoduje zwrotny odpływ treści żołądka do przełyku
- ◆ objawy: powtarzające się po karmieniu wymioty u niemowląt powyżej 1m. życia

Wrodzony przerost mięśni odźwiernika (pylorostenosis)

- ◆ częściej występuje u chłopców, 3-4 tydzień życia
- ◆ objawy
 - chlustające wymioty, których częstość i nasilenie zwiększają się stopniowo
 - zahamowanie przyrostu masy ciała
 - fala perystaltyczna od żołądka do dwunastnicy
 - „guz” w kształcie oliwki
- ◆ diagnostyka – USG, RTG
- ◆ leczenie operacyjne

Choroba Hirschprunga

- ◆ brak zwojów nerwowych w odcinku jelita grubego, które w swoim odcinku bezzwojowym jest zwężone, co uniemożliwia prawidłową perystaltykę jelit
- ◆ objawy: zaparcia, wymioty, objawy niedrożności
- ◆ leczenie: operacyjne

Zarośnięcie odbytu i odbytnicy

- ◆ objawy: brak stolca, niedrożność przewodu pokarmowego
- ◆ leczenie: operacyjne

Wymioty u dzieci

Przyczyny

- ◆ wady wrodzone przewodu pokarmowego
- ◆ błędy w żywieniu
- ◆ zatrucie pokarmowe
- ◆ ostre choroby chirurgiczne
- ◆ nietolerancja pokarmów na tle alergicznym
- ◆ choroby zakaźne
- ◆ zapalenie ucha
- ◆ zapalenie dróg moczowych
- ◆ choroby OUN
- ◆ zaburzenia przemiany materii

Wymioty

- ◆ Ulewania (regurgitatio) – wiotki wpust, aerofagia
- ◆ Wymioty nawykowe – podłoże psychiczne
- ◆ Wymioty acetonemiczne (okresowe)
 - nawracające napady pojawiające się w różnych odstępach czasu
 - okres przedszkolny
 - przebieg gwałtowny, może doprowadzić do odwodnienia, kwasicy
 - istotą zaburzeń jest najprawdopodobniej utrudnione uwalnianie rezerw glukozy z glikogenu wątrobowego (hipoglikemia, ketoza, kwasica, pobudzenie ośrodków wymiotnych)

Zaparcia

- twarde, zbite stolce, trudne do wydalenia
- ◆ Ostre – w przebiegu ostrych chorób chirurgicznych (zapalenie wyrostka robaczkowego, niedrożność, uwięźnięta przepuklina)
- ◆ Przewlekłe
 - nieprawidłowa dieta
 - atoniczne – niedoczynność tarczycy, nadmiar wapnia, zaburzenia neurologiczne
 - spastyczne – stany skurczowe jelita grubego
 - psychogenne

Bóle brzucha

Przyczyny związane z patologią przewodu pokarmowego	<ul style="list-style-type: none">● Zapalenie wyrostka robaczkowego● Niedrożność● Wgłobienie● Wady wrodzone przelyku i jelit● Zapalenie otrzewnej● Choroba wrzodowa● Choroby dróg żółciowych● Zapalenie trzustki● Robaczyce (lamblioza, glistnica i in.),● Uwięźnięcie przepukliny● Choroba Leśniowskiego i Crohna● Wrzodziejące zapalenie jelita grubego
Przyczyny umiejscowione poza przewodem pokarmowym	<ul style="list-style-type: none">● Początkowy okres chorób zakaźnych● Angina (zwłaszcza okres początkowy),● Zapalenie płuc● Gorączka reumatyczna● Zakażenie układu moczowego● Kamica nerkowa● Przełomy hemolityczne● Choroba Schönleina i Henocha
Przyczyny psychogenne*	<ul style="list-style-type: none">● Niektóre postacie stanów spastycznych przewodu pokarmowego● Tzw. ekwiwalenty migreny● Niepowodzenia szkolne● Zła atmosfera domowa● „Uciezka” w chorobę
Przyczyny tzw. czynnościowe	<ul style="list-style-type: none">● Kolka jelitowa,

* Rozpoznać je można po wykluczeniu przyczyn organicznych. Wymagają bliższego poznania sytuacji dziecka w rodzinie i szkole).

Kolka jelitowa

- ◆ występuje najczęściej od 7 dnia do 4 miesiąca życia
- ◆ objawy – napadowe bóle brzucha objawiające się krzykiem i prężeniem
- ◆ przyczyny - niewłaściwa technika karmienia, przekarmianie
- błędy w pielęgnacji

Niedrożność przewodu pokarmowego

- ◆ zawartość jelit i gazy nie mogą przejść przez światło jelita
- ◆ stan zapalny ściany jelita
- ◆ objawy: ciężki stan ogólny, wzdęcie brzucha

- ◆ niedrożność
 - mechaniczna
 - porażenna

Niedrożność przewodu pokarmowego

Wgłobienie

- ◆ wpuklenie się części jelita w odcinek dalszy w stosunku do niej, najczęściej jelito cienkie do kątnicy lub wstępnicy
- ◆ chorują głównie niemowlęta
- ◆ początek nagły, stolce z domieszką krwi, zaparcie
- ◆ leczenie – operacyjne

Zapętlenie

- ◆ zamknięcie światła jelita i naczyń wskutek skręcenia pętli jelitowej wzdłuż osi długiej
- ◆ objawy – j.w.

Niedrożność przewodu pokarmowego (ileus)

Porażenna (czynnościowa)

- ◆ powikłanie zakażeń, zaburzeń elektrolitowych (gł. niedobór K)
- ◆ początek mniej nagły
- ◆ leczenie - zachowawcze

Ostre zapalenie wyrostka robaczkowego

- ◆ Objawy: ból brzucha, wymioty, zaparcia, brak łaknienia, podwyższona temperatura, obrona mięśniowa
- ◆ Leczenie: operacyjne

Zaburzenia trawienia i wchłaniania

- ◆ braki i niedobory enzymów jelitowych trawiących dwucukry (laktozę, maltozę, sacharozę) w komórkach rąbka szczoteczkowego w ścianie jelita
- ◆ wrodzone, nabyte
- ◆ nietolerancja dwucukrów (biegunka fermentacyjna)

Choroba trzewna (celiakia)

- ◆ jest uwarunkowaną genetycznie enteropatią jelita cienkiego, wywołaną nieprawidłową reakcją immunologiczną na spożywany gluten (zawartą w nim gliadynę i inne)
- ◆ charakteryzuje się zanikiem struktury kosmków jelitowych
- ◆ wycofanie glutenu z diety powoduje odnowę prawidłowego obrazu morfologicznego błony śluzowej, a ponowne wprowadzenie glutenu prowadzi do nawrotu zmian histopatologicznych

Celiakia

Objawy kliniczne wskazujące na celiakię:

I. w wielu niemowlęcym i przedszkolnym

- przewlekłe biegunki lub oddawanie obfitych tłuszczowych stoków (steatorrhoe)
- spadek masy ciała
- zahamowanie przyrostu ciała i wysokości
- powiększenie obwodu brzucha
- opóźnienie rozwoju psychoruchowego
- obrzęk
- brak łaknienia
- apatia
- częste infekcje górnych dróg oddechowych
- osłabienie siły mięśni
- krzywica
- wymioty
- wypadanie odbytu

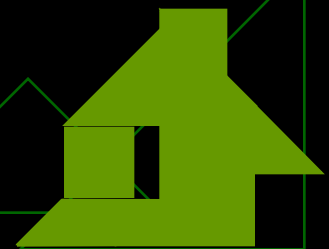
W wieku niemowlęcym wystąpić może ostra postać choroby tzw. **kryza celiakalna**

Celiakia

Objawy kliniczne wskazujące na celiakię:

II. w wielu szkolnym i młodzieżowym

- niski wzrost
- niedobór masy ciała
- nieprawidłowe wypróżnienia
- opóźnienie okresu pokwitania
- trudności w nauce, w koncentracji
- bóle brzucha
- depresja
- niedorozwój szkliwa zębowego
- nawracające afty
- niewyjaśnione bóle stawów
- bóle mięśni
- drgawki

Celiakia

Objawy kliniczne wskazujące na celiakię:

III. w wielu dorosłym – celiakia występuje w sposób nietypowy

- **Objawy ogólne: zmęczenie, utrata masy ciała**
- **Objawy ze strony układu pokarmowego: biegunki, brak łaknienia, nudności i wymioty, bóle brzucha, wzdęcia, zaparcia, nawracające afty, nietolerancja laktozy**
- **Objawy ze strony układu mięśniowego i kostnego: osteoporoza, bóle mięśni, obrzęki kończyn dolnych**
- **Objawy ze strony układu nerwowego: depresje, neuropatie**
- **Objawy ze strony układu dokrewnego: nieregularne miesiączkowania, trudności w zajściu w ciążę, poronienia, porody przedwczesne, bezpłodność, niedoczynność tarczycy, tężyczka**
- **Objawy ze strony skóry: opryszczkowe zapalenie skóry**
- **Objawy ze strony układu krwiotwórczego; anemia niedobarwliwa oporna na leczenie**

Celiakia

◆ Rozpoznanie

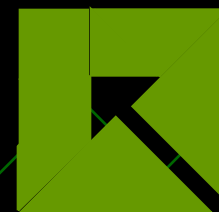
- objawy kliniczne
- biopsja jelita cienkiego (zanik kosmków)
- obecność markerów serologicznych
- poprawa kliniczna po diecie bezglutenowej

Rozpoznanie oparte na tych kryteriach jest stałe. Celiakia wymaga diety przez całe życie.

Przejęściowa nietolerancja glutenu

- ◆ enteropatia glutenowrażliwa
- ◆ rozpoznawana u pacjentów, u których przy objawach klinicznych zaburzeń wchłaniania, stwierdzono zanik kosmków
- ◆ brak występowania przeciwciał
- ◆ poprawa po diecie bezglutenowej

Dieta bezglutenowa

Produkty, których nie wolno podawać	Produkty, które można podawać
<ul style="list-style-type: none">● Pszenica● Żyto● Owies● Jęczmień <p>I ich przetwory w każdej postaci, np. chleb, mąka, ciastka, słodycze, zupy, sosy, wszystkie niepełne produkty gotowe (bez skreślonego kłosa)</p>	<ul style="list-style-type: none">● Ryż● Kukurydza● Skrobia pszenna● Mąki i kasze ryżowe, kukurydziane, ziemniaczane, sojowe● Mleko i jego przetwory (o ile nie ma równocześnie nietolerancji mleka lub laktozy)● Jaja● Mięso, wędliny, ryby● Inne tłuszcze● Warzywa● Owoce● Cukier● Słodycze bez glutenu

Pasożyty przewodu pokarmowego

◆ Glista ludzka

- źródłem zakażenia jest pokarm i woda zakażona jajami
- przebieg kliniczny – bezobjawowy lub duszność, kaszel, niedrożność, wymioty, napady kolki brzusznej, niedożywienie
- rozpoznanie – stwierdzenie glist lub jaj w kale

◆ Owsik ludzki

- źródłem zakażenia są połknięta jaja
- objawy – świąd w okolicy odbytu, zaburzenia snu, gorsze łaknienie, bóle brzucha

Pasożyty przewodu pokarmowego cd.

◆ Lamblia

- pierwotniak
- zarażenie może przebiegać bezobjawowo lub bóle brzucha, brak łaknienia, biegunka, tłuszczowe stolce, rumień wielopostaciowy
- rozpoznanie: stwierdzenie cyst w kale

◆ Tasiemiec

- ludzie zarażają się przez spożycie surowego mięsa (wątry w mięśniach bydła)
- objawy: bezobjawowo lub bóle brzucha, nudności, biegunka

Inne choroby przewodu pokarmowego

- ◆ Krwawienia z przewodu pokarmowego
 - chirurgiczne
 - nie chirurgiczne
- ◆ Przepukliny
 - pachwinowa – nie zamknięcie wyrostka pachwinowego otrzewnej
 - pępkowa – niecałkowite zamknięcie pierścienia pępkowego

